

Vliv SPP na polní přípravu vojsk

Zájmy obrany socialistické vlasti a celého socialistického společenství vyžadují od všech příslušníků Československé lidové armády další zvýšení bdělosti a ostražitosti, trvalé bojové připravenosti a pohotovosti. Nedílnou součástí těchto požadavků je další zkvalitnění a zefektivnění polního výcviku vojsk. Na poradě celoarmádního stranického aktivu k projednání závěrů XV. sjezdu KSČ v ČSLA k tomu bylo řečeno: „Velení ČSLA spolu s hlavní politickou správou bude od velitelů všech stupňů náročně vyžadovat, aby v jednotě s politickými orgány a stranickými organizacemi zabezpečovali ještě s vyšší stranickou odpovědností a principiálností kvalitní plnění úkolů, stanovených norem a požadavků, kladených na vysokou a nepřetržitou bojovou pohotovost v celé etapě uskutečňování linie XV. sjezdu KSČ. Splnit tento úkol vyžaduje dosáhnout vysoké úrovně polní přípravy.“ (Porada celoarmádního stranického aktivu k projednání závěrů XV. sjezdu KSČ v ČSLA, HPS ČSLA, NV, 1976, s. 23.)

Polní výcvik představuje ucelený systém získávání, rozvíjení a upevňování návyků a dovedností k dosahování vysokého bojového mistrovství vojsk v podmínkách blízkých bojové situací. Je to způsob přípravy vojáků, který odpovídá požadavkům vedení soudobé války. Jeho základem je individuální příprava každého vojáka, protože bojového mistrovství se dosahuje nejen při sladování jednotek a útvarů, ale v průběhu celého výcvikového procesu.

Na aktivu velitelů, politických orgánů a stranických funkcionářů k projednání závěrů 11. zasedání ÚV KSČ náčelník HPS

ČSLA generálporučík PhDr. A. Brabec řekl: „Rozhodující silou ve válce byl a je člověk s vysokými morálně politickými, bojovými a psychologickými kvalitami, které ve spojení s dokonalým ovládním zbraní a techniky představují rozhodující zdroj síly socialistické armády a její převahy nad armádami imperialismu.“ (Z referátu N HPS ČSLA genpor. A. Brabce na aktivu velitelů, politických orgánů a stranických funkcionářů k projednání závěrů 11. zasedání ÚV KSČ, OL z 25. 3. 1978.)

Pojmy „polní výcvik“ a „bojová příprava“ vojsk nejsou totožné. Druhý z nich je širší a zahrnuje v sobě nejen praktické návyky a dovednosti, ale i teoretické znalosti vojenství. Polní výcvik tvoří základní obsah bojové přípravy, koncentruje v sobě všechny prvky praktického výcviku vojsk a je jejím hlavním kritériem.

Praxe ukazuje, že úroveň polního výcviku není určována jen časem stráveným v terénu a množstvím zaměstnání, ale především jejich kvalitou, uměním velitelů vytvářet složité, poučné taktické situace a příznivé prostředí k jejich tvůrčímu řešení.

Historická zkušenost učí, že nedostatečný výcvik vojsk v mírové době vždy negativně ovlivnil plnění úkolů ve skutečném boji, zvláště v počátečním období války. Nedostatky v připravenosti vojsk bylo vždy nutné namáhat a složitě odstraňovat až v samotném průběhu bojové činnosti. V podmínkách vedení soudobé války tato možnost prakticky již neexistuje. Bojující armáda musí být totiž připravena vést již od prvních okamžiků války

rozhodnou, aktivní činnost a úspěšně plnit stanovené bojové úkoly.

V současných podmínkách jsou tedy na polní výcvik kladeny vysoké a náročné požadavky:

1. Při organizování bojové přípravy a polního výcviku vojsk je nutné přihlížet ke všem zvláštnostem a rysům soudobé války. Jejich charakter vyvolává nutnost nepřetržitého zdokonalování bojových návyků vojsk, vedení aktivní a vysoce manévrové bojové činnosti se silnými a technicky vybaveným nepřítelem v jakýchkoliv podmínkách, houževnaté a vytrvalé velení všech velitelů a štábů.

2. Vedení ozbrojeného boje soudobými prostředky vyžaduje rozvíjení vysokých morálně politických, bojových a psychologických vlastností vojáků, pěstování jejich dovedností směle a odvážně plnit bojové úkoly v podmínkách použití zbraní hromadného ničení nepřítelem a ochrany proti jejich účinkům.

3. Vůdčí zásadou bojové přípravy je „učit vojska tomu, co budou potřebovat v boji“. Každé polní zaměstnání a cvičení musí být kvalitní, efektivní a v situaci, která se maximálně přibližuje reálné bojové činnosti, bez zjednodušování a zlehčování podmínek. Hlavní pozornost soustřeďovat na důslednou organizaci zaměstnání z taktické, střelecké a technické přípravy, ochrany vojsk proti ZHN a dalším. Zvláštní zaměření si vyžaduje taktická příprava, v jejímž průběhu získávají vojáci komplexní představu o charakteru soudobého boje, rozvíjejí své mistrovství a získávají potřebné morálně bojové vlastnosti.

4. Vědeckotechnická revoluce a její vliv na vojenství vyžaduje vysokou úroveň vojenskoodborné kvalifikace vojáků a bojového mistrovství, rychlou a sladěnou činnost jednotek a útvarů při jejich uvádění do plné bojové pohotovosti. Splnění těchto požadavků je možné jen za všestranného využití všech polních zaměstnání a cvičení, dovedné a tvůrčí bojové činnosti v podmínkách blízkých skutečnému boji.

5. Vysoká úroveň technického vybavení vojsk, včetně různých druhů ZHN, podmiňuje význam technické připravenosti vojáků pro dosahování bojové pohotovosti. To zvyrazňuje uplatňování požadavku komplexnosti výcviku, dovedného a se znalostí věci využívaného technického potenciálu v soudobém boji.

Tyto hlavní požadavky kladené na polní výcvik jsou zakotveny v rozkazech ministra národní obrany na výcvikový rok, v řádech a programech bojové přípravy.

Jsou relativně stále a neměnné. Pozměňují se jen tehdy, jestliže dochází ke změnám v prostředcích ozbrojeného boje a způsobech bojové činnosti. Přitom se objevují nové požadavky, dosavadní nabývají nového obsahu nebo ztrácejí svůj význam.

Správné prosazování těchto požadavků do polního výcviku vojsk závisí na dovedném a organizovaném provádění stranickopolitické práce v jednotkách a útvarcích. V. I. Lenin upozornil ve své práci „Všichni do boje proti Děnikinovi!“ na přímou závislost mezi bojeschopností armády a účinností této práce slovy: „... tam... kde se politická práce mezi vojskem a práce komisařů provádí co nepečlivěji... tam nebudí v armádě lajdáctví, tam je lepší pořádek a lepší duch, tam je více vítězství.“ (Lenin V. I.: Všichni do boje proti Děnikinovi, VS č. 4, Svoboda, 1974, s. 518.)

Na aktivu velitelů, politických orgánů a stranických funkcionářů k projednání závěrů 11. zasedání ÚV KSČ bylo zdůrazněno, že: „Posláním stranickopolitické práce je vytvářet takové ovzduší, aby každý příslušník ČSLA chápal nezbytnost nepřetržité bojové pohotovosti, byl prochnut vysokým pocitem odpovědnosti za splnění úkolů, které strana a lid ukládají naší armádě.“

Získané zkušenosti u vojsk ukazují, že nejlepší výsledky dosahují ty jednotky a útvary, kde se stranickopolitická práce dělá soustavně, cílevědomě a kde je podřízena plnění hlavního úkolu — zvyšování bojové pohotovosti vojsk, jejich morálně politické připravenosti, rozvíjení bojového mistrovství a zvyšování úrovně polního výcviku. Na již zmíněném poradě stranického aktivu z roku 1976 k tomu bylo řečeno, „... že kvalitativně vyšších ukazatelů bylo dosaženo tam, kde velitelé, politické orgány a stranické organizace docenili význam polního výcviku, bojovali za jeho intenzifikaci, za efektivní využití každé hodiny zaměstnání a možností učební a výcvikové základny. K dosaženým výsledkům přispěl i soustavný boj s tendencemi k průměrnosti, nízké náročnosti, zjednodušování, nebo ulehčování výcviku“. Ministr národní obrany armádní generál ing. M. Džúr ve svém vystoupení na XV. sjezdu KSČ i v této souvislosti zdůraznil, že: „V naší armádě... ještě těsněji zaměříme stranickopolitickou práci k náročným úkolům politické a bojové přípravy na základě dalšího prohlubování vedoucí úlohy strany.“ (Džúr M.: Vystoupení na XV. sjezdu KSČ, Rudé právo 15. 4. 1976.) To pro stranickopolitickou práci v oblasti polního výcviku konkrétně znamená:

— soustavně zabezpečovat hluboké

chápaní závěrů sjezdu strany, usnesení ÚV KSČ, opatření vlády a rozkazů ministra národní obrany k polnímu výcviku a úkolů bojové pohotovosti a na tomto základě mobilizovat příslušníky ČSLA ke kvalitnímu a efektivnímu splnění každého polního zaměstnání a cvičení,

— vychovávat vojáky k politické uvědomělosti, vysoké odpovědnosti a odhodlání splnit vojenské povinnosti co nejlépe,

— zvyšovat vojenskopolitické, metodické a pedagogické znalosti a vědomosti důstojníků, praporčíků a poddůstojníků a dovedně je uplatňovat při praktické stranickopolitické práci v polních podmínkách, vést je ke zvyšování úrovně svého vojenskoteoretického myšlení, učit je a podněcovat k využití vědy a vědeckých přístupů, k tvůrčímu myšlení,

— do výcviku vojsk důsledně prosazovat zásadu „učit vojska tomu, co budou potřebovat v boji“, racionálně využívat času vyhrazeného na výcvik a rozvíjet schopnosti přesného uplatňování znalostí a praktických zkušeností v podmínkách soudobého boje,

— využívat nejlepších zkušeností vedoucích zaměstnání, výtečníků a třídních specialistů, bojovat se zlehčováním podmínek výcviku a neobjektivním hodnocením dosažených výsledků, zdokonalovat učebně výcvikovou základnu.

Tyto úkoly stranickopolitické práce jsou hlavní v činnosti všech velitelů, štábů, politických orgánů, politických pracovníků, stranických a svazáckých organizací při zabezpečování vysoké úrovně polní přípravy vojsk v současných podmínkách.

V přípravném období polních zaměstnání a cvičení zaujímá důležité místo morálně politická příprava. Zkušenosti ukazují, že před vyvedením vojsk do pole je nutné organizovat širokou agitačně propagandistickou práci k pochopení stanovených cílů a úkolů. Správně proto postupují ti velitelé a náčelníci, kteří začínají přípravu svých podřízených ideově výchovnou prací, která je velkým mobilizujícím prostředkem.

V dosahování vysokých ukazatelů bojového výcviku vojsk má bezesporu vedoucí úlohu velitelský sbor a především ti velitelé, kteří jsou bezprostředními organizátory a vedoucími zaměstnání. Jejich poslání je o to významnější, že se zásadně změnily prostředky a způsoby vedení bojové činnosti, že se podmínky vedení boje staly náročnější a složitější. Dnes může zvítězit nad nepřítelem jen takový velitel, který má nejen vysoké vojenské a technické znalosti a vypěstované bojové návyky, ale který navíc dokonale ovládá

marxisticko-leninskou metodu myšlení. Nadřazení velitelé, politické orgány a stranické organizace musí proto považovat za svou prvořadou povinnost všestranně připravovat důstojníky, praporčíky a poddůstojníky k polním zaměstnáním a cvičením, zvyšovat jejich politické a vojenské znalosti, upevňovat pedagogické a metodické mistrovství. K tomu slouží i celý systém ideologické a velitelské přípravy těchto kádrů. V posledních letech zaujímají důležité místo vojenskoteoretické a metodické konference, jejichž obsahové zaměření napomáhá významnou měrou politickému a vojenskoodbornému růstu zejména mladých a málo zkušených velitelů, včetně poddůstojníků.

Aktivní a cílevědomá stranickopolitická práce s důstojníky, praporčíky a poddůstojníky je před vyvedením do pole základním předpokladem úspěchu stanovených zaměstnání a cvičení.

Jednou z důležitých podmínek účinnosti stranickopolitické práce je její organizace, jejíž úroveň do značné míry závisí na bezprostředních organizátorech — politických orgánech, politických pracovnících a stranických organizacích. Zkušenosti prokazují, že dobrých výsledků dosahují ty útvary a jednotky, kde političtí pracovníci, politický a bojový aktiv má hluboké vědomosti z oblasti vojenství a dovedně využívá všech forem a metod stranickopolitické práce. Proto se tyto články aktivně zapojují do velitelské přípravy a aktivně plní všechna opatření k zabezpečení polního výcviku.

Všestranná příprava politických pracovníků a aktivu k polním zaměstnáním umožňuje nepřetržitou, cílevědomou a soustavnou stranickopolitickou práci s vojsky a zvyšovat akceschopnost stranických a svazáckých organizací.

Velitelé, političtí pracovníci a stranické organizace vynakládají velké úsilí k tomu, aby prostředky stranickopolitické práce mobilizovali vojáky ke kvalitnímu splnění polních zaměstnání a cvičení, aby chápali jejich význam pro upevňování a rozvíjení bojového mistrovství, morálně bojových a psychologických vlastností pro překonávání těžkostí soudobého boje. Zkušenosti ukazují, že výsledný efekt polního výcviku je vyšší tam, kde jsou vojáci hluboce přesvědčeni o jeho významu, kde je rozvinut pocit odpovědnosti za splnění vojenských povinností, kde se vede aktivní a nepřetržitá stranickopolitická práce. Před vyvedením vojsk do pole se zintenzivňuje a přijímají se opatření k účinné ideově výchovné a masově politické práci. To umožňuje velitelům, politickým orgánům, stranickým a svazáckým

organizacím vytvářet nejpříhodnější podmínky pro zvyšování aktivity vojáků v přípravném období a mobilizovat je k výtečnému splnění svých povinností v průběhu zaměstnání a cvičení.

V závislosti na charakteru bojových úkolů se stranickopolitická práce vyznačuje vysokou úrovní diferencovanosti. Velkou a odpovědnou úlohu mají poddůstojníci, důležitou roli mají řidiči, třídní specialisté, vzorní vojáci, agitátoři a další. Každá skupina si vyžaduje specifický přístup podle zvláštností jejího zařazení, funkce či odbornosti.

Zájmy bojové pohotovosti a polního výcviku vyžadují od velitelů a politických pracovníků široké uplatňování nejlepších zkušeností. Praxe potvrzuje, že jejich propaganda byla a nadále i zůstává nejosvědčenější metodou zvyšování bojového mistrství vojáků. Studium a zavádění nejlepších zkušeností do praktické přípravy jednotlivců a vojenských kolektivů, do činnosti vedoucích polních zaměstnání a cvičení, včetně mladých důstojníků a poddůstojníků, je jedním z důležitých úkolů stranickopolitické práce před vyvedením vojsk do pole.

Významné místo při zvyšování kvality přípravy vojsk k polním zaměstnáním a cvičením má socialistické soutěžení, které je projevem aktivity a iniciativy příslušníků jednotek a útvarů. Jeho iniciátory jsou stranické a svazácké organizace spolu s veliteli, kteří přímo zodpovídají za přípravu, průběh a vyhodnocování socialistického soutěžení.

Praktické zkušenosti ukazují, že nejlepších výsledků je dosahováno v těch jednotkách a útvech, kde velitelé důsledně spojují účinnost krátkodobých soutěží s plněním dlouhodobých závazků a dbají na těsné souvislosti mezi jejich individuálními a kolektivními formami. Neméně důležité je i správné obsahové zaměření socialistických závazků, těsné přimknutých k úkolům nadcházejících polních zaměstnání a cvičení.

Účelně zorganizovaná, plněná a vyhodnocovaná socialistická soutěž přináší svůj efekt v konkrétních dosažených výsledcích ve střelbách, při taktických zaměstnáních apod.; má i svůj ideově politický a morálně bojový význam.

V každodenním výcviku vojáků se zdokonaluje vojenské mistrství. Je velmi důležité, aby každé zaměstnání probíhalo v souladu s požadavky rozkazu ministra na výcvikový rok bez jakéhokoli zlehčování a zjednodušování, v duchu zásady „těžko na cvičišti, lehký boj“.

Značný vliv na kvalitu bojové přípravy a polního výcviku má dobře připravená

učebně výcviková základna. Péče velitelů, politických orgánů, politických pracovníků a stranických organizací o její neustálé zlepšování je nedílnou součástí celkové přípravy vojsk na polní zaměstnání a cvičení. Souběžně s touto péčí připravují politické orgány, političtí pracovníci, stranické a svazácké organizace materiálně technickou základnu stranickopolitické práce pro polní podmínky.

Nejdůležitějším a nejsložitějším obdobím bojové přípravy je bezprostřední průběh zaměstnání a cvičení v poli. Jde zvláště o vytrvalé zdokonalování bojového mistrství vojsk, dovednosti a umění velitelů, štábů a politických pracovníků vést podřízené jednotky a útvary ve složitých podmínkách a formovat jejich vysoké morálně politické a bojové vlastnosti.

Jednotky a útvary uskutečňují polní zaměstnání a cvičení v souladu se schváleným plánem bojové a politické přípravy. Ať je způsob jejich zahájení jakýkoli, v každém případě náčelníci politických orgánů a zástupci velitelů pro politické věci útvarů organizují stranickopolitickou práci ke splnění jejich cílů a úkolů. K tomu využívají různých metod a forem stranickopolitické práce. Přijímaná opatření jsou charakterizována konkrétností, operativností a cílevědomostí.

Zkušenosti z bojové a polní přípravy vojsk prokazují, že hlavním úkolem stranickopolitické práce je formování vysokých morálně politických, bojových a psychologických vlastností. Ve středu mnoha problémů, které se v polních podmínkách usilovně řeší, mají své místo vysoká kázeň, organizovanost, zachovávaní vojenského a služebního tajemství, ostrážitost, propaganda nejlepších zkušeností, následování příkladu vzorných vojáků, efektivní využití učebně výcvikové základny a další.

Hlavními metodami a formami stranickopolitické práce v průběhu zaměstnání a cvičení v poli jsou: krátké schůze, shromáždění, porady, instruktáže, skupinové a individuální besedy, osobní příklad, bojové letáky a další. Stranickopolitická práce se zejména soustřeďuje na zabezpečení konkrétně stanovených učebně výcvikových cílů v jednotlivých hlavních druzích bojové přípravy jako je střelecká, taktická, technická a další.

Nejvhodnějším prostředkem sladování úsilí všech jsou bojové aktivity jednotek, které tvoří velitelé čet, družstev, osádek a obsluh, členové a kandidáti KSČ, agitátoři, svazáčtí funkcionáři, vzorní vojáci a třídní specialisté. Efektivní využití těchto aktivů dnes představuje významný

zdroj stále hlubšího vlivu stranickopolitické práce na plnění úkolů polního výcviku.

Nepřetržitost stranickopolitické práce se na zaměstnáních a cvičeních dosahuje včasným vytyčováním úkolů pro podřízené velitele, politické pracovníky a komunisty, jejich správným rozmístěním v jednotkách, dovedným stanovením obsahu, forem a metod stranického vlivu s přihlédnutím ke konkrétní situaci a stanoveným výcvikovým úkolům.

Celý proces polního výcviku, zvláště bojových střelb, řízení bojových vozidel, taktických zaměstnání a cvičení včetně nepřetržitě a cílevědomě stranickopolitické práce vytváří model soudobého boje, nejlepší podmínky pro formování, rozvíjení a upevňování bojového mistrovství.

V závěru polních zaměstnání a cvičení se stranickopolitická práce zintenzivňuje a orientuje se na dosažení co nejvyšší úrovně kázně a aktivity vojáků, na dokonalou přípravu techniky a zbraní k organizovanému návratu do posádek. Po skončení polních zaměstnání a cvičení se morální a fyzické vypětí snižuje, přerušování výchovné práce může mít za následek narušení kázně, může být příčinou havárií, katastrof apod. K předcházení těchto negativních jevů se proto musí udržovat vysoký morálně politický a bojový stav jednotek, stranickopolitická práce se musí vést až do úplného splnění úkolu.

Po skončení polních zaměstnání a cvičení organizují vedoucí funkcionáři společný rozbor dosažených výsledků s velitelským sborem. V jednotě s tím hodnotí a posuzují účinnost stranickopolitické práce. Významné je komplexní zhodnocení práce každého vojenského kolektivu a každého jednotlivce. Splněným polním zaměstnáním a cvičením jsou zpravidla věnována stranická a svazácká jednání, jejich výsledky jsou námětem velitelských

shromáždění a porad. Kritická analýza spojená s náročnými závěry pro další období a zevšeobecnění pozitivních zkušeností pomáhají ukazovat cesty plnění nových úkolů a mobilizují vojáky k jejich výtečnému splnění.

Vysoká úroveň polního výcviku je důležitým ukazatelem bojeschopnosti jednotek a útvarů. V současnosti představuje hlavní a základní úkol, ke kterému je orientováno veškeré úsilí všech velitelů, politických orgánů, politických pracovníků a stranických organizací. Je tomu tak proto, že dochází k nebyvalému rozvoji bojových prostředků a mění se způsoby vedení boje. Tím vznikají náročnější požadavky na polní výcvik a zvyšuje se potřeba dalšího zkvalitňování a rozvíjení stranickopolitické práce.

Úspěšné plnění složitých úkolů polního výcviku je možné v soudobých podmínkách jen na základě takových metod a forem, které mobilizují vojska ke zvyšování úrovně bojové přípravy, k zvládnutí techniky a zbraní, ke kvalitnímu splnění výcvikových programů a plánů. To vyžaduje věnovat zvláštní pozornost výchově vojáků, ke zvyšování odpovědnosti za splnění stanovených povinností, k vynakládání takového úsilí, aby na polních zaměstnáních a cvičeních byly formovány, rozvíjeny a upevňovány vysoké morálně politické, bojové a psychologické vlastnosti jednotlivců a vojenských kolektivů.

Organizace stranickopolitické práce ke zvyšování kvality polního výcviku je tvůrčím procesem, který se musí vyznačovat vysokou iniciativou, přesností, operativností a houževnatostí. Neustálé zvyšování úrovně polního výcviku je mohutným prostředkem vysoké bojové pohotovosti vojsk, je nedílnou součástí plnění hlavního úkolu vytyčeného XV. sjezdem Komunistické strany Československa Československé lidové armádě.